

XÂY DỰNG TÂM NHÌN CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ LÃNH ĐẠO, QUẢN LÝ Ở VIỆT NAM HIỆN NAY: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

LÊ VĂN ĐÌNH*

Tóm tắt: Tâm nhìn là ý tưởng thể hiện ước mơ, hoài bão, khát vọng của người lãnh đạo, quản lý hoặc của tổ chức về một sự biến đổi mạnh mẽ nhằm đạt được vị thế xứng đáng trong tương lai cần phải có cho tổ chức hay cộng đồng xã hội, quốc gia. Song song với việc nâng cao năng lực tư duy, thì việc xây dựng tâm nhìn cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là ở cấp chiến lược, là rất quan trọng và cấp thiết nhằm đưa Việt Nam trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, ngày càng phồn vinh, hạnh phúc

Từ khóa: tâm nhìn, xây dựng tâm nhìn, cán bộ lãnh đạo, quản lý.

Abstract: Vision is the idea of expressing dreams, ambition and aspirations of a leader, manager or an organization for a strong transformation in order to achieve a good position in the future as a must for the organization, a social community and a nation. It is important and crucial to build a vision for leaders and managers, in parallel with the enhancement of thinking capacity, especially at the strategic level that aims to make Vietnam become a modern and industrialized nation for the goal of prosperity and a strong, democratic, equitable, and civilized country, creating more prosperity and happiness.

Keywords: vision, vision building, leaders, managers.

Ngày nhận bài: 18/3/2019

Ngày duyệt đăng: 02/6/2019

Đặt vấn đề

Cán bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng. Xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược đủ phẩm chất, năng lực, uy tín và ngang tầm nhiệm vụ là công việc hệ trọng của Đảng; đầu tư xây dựng đội ngũ cán bộ là đầu tư cho phát triển lâu dài, bền vững. Vì thế, nghị quyết Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khoá XII về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ đã chỉ rõ: “Sau hơn 20 năm thực hiện Nghị quyết Trung ương 3 khoá VIII về Chiến lược cán bộ, đội ngũ cán bộ các cấp có bước trưởng thành, phát triển về nhiều mặt, chất lượng ngày càng được nâng lên, từng bước đáp ứng yêu cầu của

thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước...”; tuy nhiên, trên thực tế vẫn có “một số cán bộ lãnh đạo, quản lý, trong đó có cả cán bộ cấp chiến lược, thiếu gương mẫu, uy tín thấp, năng lực, phẩm chất chưa ngang tầm nhiệm vụ” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2018). Do đó, song song với việc nâng cao năng lực tư duy, thì việc xây dựng tâm nhìn cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý là việc rất quan trọng, cấp thiết trong công tác cán bộ hiện nay.

1. Kinh nghiệm của một số quốc gia châu Á về xây dựng tâm nhìn

Những hình mẫu thành công của các quốc gia trên thế giới như Tiểu Vương quốc Ả Rập, Singapore, Hàn Quốc... minh chứng cho vai trò tâm nhìn của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp chiến lược. Ở Singapore, tâm nhìn cũng như khả năng hiện thực hóa tầm nhìn của

* Học viện Chính trị khu vực III.
Email: levandinhhvkv3@gmail.com.

ông Lý Quang Diệu đã để lại dấu ấn đậm nét của quốc gia này. Theo ông, sự thành công của một quốc gia bao gồm ba yếu tố: điều kiện tự nhiên, con người và thời cơ, trong đó yếu tố con người là rất quan trọng. Tầm nhìn của Lý Quang Diệu được thể hiện ở những chiến lược có tính đột phá như: Quyết định lấy tiếng Anh làm ngôn ngữ chính trong giao tiếp xã hội (vừa đảm bảo sự bình đẳng dân tộc, sự đoàn kết xã hội, vừa giúp khai thác tốt nhất tài nguyên con người và hội nhập quốc tế); thu hút và sử dụng hiền tài (xây dựng một xã hội rộng mở để đón nhận nhân tài từ các quốc gia khác đến lập nghiệp và sinh sống lâu dài; không phân biệt xuất xứ, thành phần giai cấp, tôn giáo, sắc tộc) (Dương Văn Quảng, 2007); xây dựng thành phố toàn cầu (mang tính chất bốn phương, thỏa mãn mọi điều kiện của người dân đến khắp nơi; biết bao dung và che chở, biết thu hút và trọng dụng nhân tài, không phân biệt sắc tộc, tôn giáo và văn hóa, phát triển các dịch vụ (tài chính ngân hàng, luật, giáo dục, y tế, du lịch) (Dương Văn Quảng, 2007); trong quan hệ đối ngoại mềm dẻo và linh hoạt (thêm bạn bớt thù, hợp tác và buôn bán với các quốc gia theo nguyên tắc cùng có lợi, không phân biệt ý thức hệ, cam kết duy trì môi trường an ninh và hòa bình trong khu vực, hợp tác chặt chẽ với các nước ASEAN vì hòa bình, ổn định, tiến bộ và hội nhập (Dương Văn Quảng, 2007, tr.129). Tầm nhìn của ông còn thể hiện ở ước vọng trong tương lai Singapore sẽ trở thành trung tâm du lịch, học tập và chữa bệnh; trung tâm tài chính và dịch vụ, trung tâm trọng tài quốc tế và trung tâm hội nghị thế giới.

Ở Tiểu Vương quốc Ả Rập, DuBai là thành phố năng động và hiện đại bậc nhất thế giới - chỉ trong 20 năm, với dân số khoảng 2 triệu người trên diện tích 4.000km², DuBai đã phát triển thần kỳ, nổi lên như 1 thành phố toàn cầu và là 1 trung tâm kinh tế của thế

giới với các trung tâm tài chính, công nghệ thông tin, du lịch, cảng biển, bất động sản và các công trình đồ sộ bậc nhất thế giới. Có được kết quả nói trên có nhiều nguyên nhân, trong đó không thể không kể đến tầm nhìn chiến lược của giới lãnh đạo DuBai từ thập niên 1970 (từ thủ tướng Sheikh Rashid bin Seed Al Maktoum, thủ tướng Sheikh Maktoum bin Rashid Al Maktoum, đến thủ tướng Mohammed bin Rashid Al Maktoum: "Tầm nhìn là con đường để phát triển thực sự. Chân trời không có giới hạn, một tầm nhìn không thể có bất kỳ ranh giới nào. Càng đến gần đường chân trời, càng có nhiều ranh giới mờ rộng hơn. Một tầm nhìn chiến lược phải phù hợp với ranh giới mới, những khát vọng mới. Chúng ta sẽ tiếp tục thúc đẩy tầm nhìn về phía trước" (Mohammed bin Rashid Al Maktoum, 2015). Tầm nhìn về tương lai của DuBai là trung tâm kinh doanh và thương mại toàn cầu; là điểm đến đẳng cấp thế giới cho doanh nghiệp, du lịch và khởi nghiệp kinh doanh; là trung tâm thương mại, tài chính, du lịch và logistics; là trung tâm trí thức cho một thị trường rộng lớn và sôi động hơn 2 tỷ người ở Trung Đông, Bắc Phi và Nam Á; là nơi cung cấp mạng lưới, tiện nghi và dịch vụ xứng đáng cho người dân Dubai.

Ở Hàn Quốc, Park Chung Hee được xem là nhà kiến tạo quốc gia vĩ đại. Từ năm 1961 trong bối cảnh Hàn Quốc vừa trải qua cuộc chiến tranh khốc liệt với dân số thưa thớt, tài nguyên thiên nhiên nghèo nàn; Park Chung Hee đã xác định tầm nhìn về mục tiêu xây dựng kinh tế "Làm cách nào trong vòng 10 năm, chúng ta tạo được một nền kinh tế đứng đầu ở Đông Á và sau 20 năm, chúng ta sẽ trở thành cường quốc kinh tế trên thế giới. Chúng ta sẽ bắt thế giới phải ngưỡng mộ chúng ta". Để hiện thực hóa mục tiêu nói trên Park Chung Hee tái lập quan hệ bình thường với Nhật Bản (1964), thực hiện Chương trình Saemaul (Phong trào Cộng

đồng Mối) để canh tân nông thôn; thực hiện công trình xa lộ lớn nhất trong lịch sử Hàn Quốc (xa lộ Seoul – Busan: xa lộ dài 428 km, băng qua 29 cầu chính, 208 cầu nhỏ và 6 đường hầm chính) chạy dọc theo chiều dài của Hàn Quốc, từ thủ đô Seoul tới hải cảng Pusan ở bờ biển phía Nam (khởi công năm 1960 và khánh thành năm 1970).

2. Tình hình xây dựng tầm nhìn cho đội ngũ lãnh đạo, quản lý ở Việt Nam

Thứ nhất, đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý ở nước ta, từ cấp chiến lược đến cấp cơ sở vẫn còn những hạn chế về tầm nhìn, so với yêu cầu và xu thế phát triển chung của đất nước, của khu vực và thế giới. Theo Ngô Ngọc Thắng, nguyên nhân của tình trạng trên chủ yếu là do tác động của những rào cản che khuất tầm nhìn của người lãnh đạo, quản lý: hạn chế về thông tin, về kiến thức hội nhập; thiếu cái nhìn tổng thể, chiến lược, dài hạn, tư duy hệ thống; hạn chế về cách tiếp cận phát triển bền vững; tác động bởi yếu tố lợi ích nhóm, tư duy nhiệm kỳ, lợi ích cục bộ địa phương; mắc bệnh kinh nghiệm chủ nghĩa hoặc giáo điều; thói quen của kiểu quản lý hành chính, bao cấp, cơ chế xin cho, thiếu sự chủ động, sáng tạo và tinh thần dám nghĩ, dám làm; thiếu kỹ năng truyền cảm hứng về tầm nhìn... (Ngô Ngọc Thắng, 2016). Những công trình nghiên cứu về tầm nhìn vùng, liên kết vùng ở khu vực miền Trung và Tây Nguyên gần đây đã chỉ rõ hạn chế nói trên: Ở Vùng Kinh tế trọng điểm miền Trung đã có những nỗ lực trong hoạt động liên kết vùng nhằm tạo dựng một “không gian kinh tế chung”. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, trong quá trình phát triển còn bộc lộ nhiều bất cập hạn chế: Phát triển có tính cục bộ cao và thiếu bền vững; có biểu hiện cạnh tranh không lành mạnh trong thu hút đầu tư giữa các địa phương; sự liên kết, phối hợp giữa các địa phương còn rời rạc, chưa tạo ra sức mạnh tổng hợp, còn mang tính

hình thức, thiếu cơ chế liên kết và thực hiện các cam kết... (Lê Văn Đình, 2019). Tại Hội thảo “Diễn đàn Kinh tế miền Trung lần thứ 2” ngày 25/9/2017 với chủ đề “Con đường phát triển kinh tế miền Trung bền vững”, với tham luận “Rào cản thể chế với tăng trưởng kinh tế các tỉnh thuộc vùng kinh tế trọng điểm miền Trung và Tây Nguyên”, Bùi Quang Bình đã nhấn mạnh, rào cản thể chế với tăng trưởng kinh tế các tỉnh vùng kinh tế trọng điểm miền Trung và Tây Nguyên là tầm nhìn hoạch định và thực hiện thể chế của chính quyền các địa phương còn mang nặng tinh tiểu nông sản xuất nhỏ và tự cấp tự túc. Trong hoạch định thể chế và chính sách, dấu ấn tư duy ỷ lại vào tài nguyên rõ nét thay vì định hướng phát triển theo chiều sâu và công nghệ, chậm thay đổi và thích ứng với bối cảnh có nhiều thay đổi (Bùi Quang Bình, 2007);

Thứ hai, tầm nhìn hoạch định và thực hiện thể chế của chính quyền các địa phương còn mang nặng tinh tiểu nông: sản xuất nhỏ và tự cấp tự túc. Phần lớn chính sách phát triển và các quy định chỉ gói gọn trong không gian hành chính chứ không phải không gian kinh tế vùng lãnh thổ, quốc gia hay rộng hơn ra khu vực. Không gian kinh tế thường phân theo vùng với những đặc điểm chung mà mỗi tỉnh thành là một bộ phận và giữa chúng có mối quan hệ tương tác lẫn nhau - từ cách tư duy đó dẫn tới cho đến nay tất cả các tỉnh đều muốn có sân bay, bến cảng, trường đại học.

Nguyên nhân của những hạn chế, bất cập ở Vùng Kinh tế trọng điểm miền Trung là tầm nhìn vùng, liên kết kinh tế nội vùng chưa được xem là một nội dung đích thực và có vị trí thực sự trong nhận thức và hành động của lãnh đạo Đảng, chính quyền địa phương các tỉnh trong vùng; thiếu cơ chế, chính sách phát triển liên kết có tính đặc thù và vượt trội, cũng như hạn chế về tư duy cục bộ địa phương; thiếu khả năng phối hợp,

điều phối các hoạt động phát triển vùng, trong đó có hoạt động liên kết kinh tế nội vùng - tư tưởng "mạnh địa phương nào, địa phương đó làm", làm theo địa giới hành chính là chính, từ đó dẫn đến tình trạng đầu tư dàn trải (Lê Văn Đính, 2019, tr.62-80). Ở vùng Tây Nguyên, tuy kinh tế - xã hội đã có những bước phát triển quan trọng, nhưng hiện nay vẫn còn là một vùng nghèo, quy mô kinh tế còn nhỏ yếu, vẫn dựa trên nền tảng nông nghiệp với đặc trưng phụ thuộc vào tự nhiên. Một trong những nguyên nhân của hạn chế đó là: Trong quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội đến năm 2020 hiện nay của các tỉnh vùng Tây Nguyên, thi liên kết kinh tế vùng chưa được xem là một nội dung đích thực và có vị trí thực sự trong quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội của các tỉnh trong vùng; lợi ích địa phương cục bộ còn nổi trội nhiều hơn so với lợi ích chung của vùng đã làm phân tán nguồn lực đầu tư; thiếu một "nhạc trưởng" để chỉ đạo phối hợp, điều phối các hoạt động liên kết kinh tế vùng trên cơ sở tầm nhìn vùng (Lê Văn Đính, 2016).

3. Một số giải pháp góp phần xây dựng tầm nhìn cho cán bộ quản lý, lãnh đạo ở nước ta hiện nay

Thứ nhất, cần nâng cao năng lực tư duy biện chứng, tư duy tổng thể, tư duy phát triển, tư duy chiến lược, tư duy đổi mới, sáng tạo cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý. Tư duy lãnh đạo (tư duy tổng thể, tư duy phát triển, tư duy sáng tạo, tư duy chiến lược) là cơ sở để hình thành, hiện thực hóa và thay đổi tầm nhìn lãnh đạo. Mặt khác, tầm nhìn lãnh đạo, khi được khái niệm hóa, được chia sẻ lại trở thành công cụ và động lực thúc đẩy việc không ngừng tư duy và đổi mới tư duy. Bài học kinh nghiệm của Tiểu vương quốc Ả Rập cho thấy "Phát triển là một quá trình liên tục và cuộc đua vì sự xuất sắc không hề có đích cuối cùng. Không nên thỏa mãn để ngủ quên trên vòng nguyệt quế, và luôn nỗ lực để tiến

lên phía trước, nắm bắt thời cơ, tận dụng cơ hội trong thế giới toàn cầu nhanh chóng. Ở châu Phi, mỗi ngày mới, linh dương thức dậy và hiểu rằng nó phải chạy nhanh hơn con sư tử nhanh nhất, hoặc nó sẽ bị ăn thịt. Cùng lúc đó con sư tử tỉnh giấc, đuổi thân mình và biết rằng nó phải chạy nhanh hơn con linh dương nhanh nhất, hoặc là nó sẽ bị chết đói - đơn giản bạn phải "chạy" nhanh hơn người khác để tồn tại".

Ngày 24 tháng 3 năm 2019, khi tham dự lễ khởi công Khu công nghiệp (KCN) Nông - Lâm nghiệp, KCN cơ khí - ô tô Chu Lai mở rộng, Dự án đầu tư xây dựng bến cảng 5 vạn tấn và Khu nhà ở công nhân và tái định cư tại huyện Núi Thành (tỉnh Quảng Nam), Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc cho rằng: "đây là một ví dụ sống động về tinh thần đổi mới sáng tạo, về khả năng nắm bắt và vận dụng tốt nhất xu hướng cách mạng công nghiệp 4.0, là nơi sẽ kết hợp tuyệt vời giữa công nghiệp, nông nghiệp, lâm nghiệp gắn liền với xuất khẩu và dịch vụ logistic gắn với hàng không, hàng hải". Thủ tướng cũng nhắc nhở, Đảng bộ, Chính quyền, nhân dân tỉnh Quảng Nam, doanh nghiệp, nhà đầu tư không được tự mãn, ngủ quên trong vòng nguyệt quế, mà phải cùng nhau xây dựng niềm tin, nuôi dưỡng khát vọng này sâu sắc hơn nữa (Vũ Văn Anh, 2019). Ba dự án được khởi công trong tháng 3 năm 2019 là minh chứng sống động của tư duy phát triển: Dự án KCN cơ khí và ô tô mở rộng có diện tích 115 ha, tổng vốn đầu tư cho hạ tầng là 1.600 tỉ đồng. Dự án KCN Nông - Lâm nghiệp có diện tích 451 ha, tổng vốn đầu tư cho hạ tầng 8.118 tỉ đồng; tiến độ thực hiện dự án từ năm 2019 đến năm 2022 (đây là KCN chuyên nông nghiệp tập trung mà chính yếu và trước mắt là cây ăn trái và cây lâm nghiệp nhằm thực hiện chuỗi giá trị xuyên suốt từ nghiên cứu phát triển giống cây trồng; công nghệ và kỹ thuật canh tác; thu hoạch, chế biến và phân phối,

qua đó phát triển vùng trồng cây nguyên liệu cho khu vực miền Trung, Tây Nguyên, Lào và Campuchia). Đây là những dự án trọng điểm mang tính chiến lược cho giai đoạn phát triển mới theo hướng đa ngành của Công ty Cổ phần Ô tô Trường Hải (ThaCo) và giai đoạn đầu tư mới của Thaco tại Khu Kinh tế mở Chu Lai. Dự án đầu tư xây dựng bến cảng 5 vạn tấn, khu nhà ở công nhân và tái định cư tại huyện Núi Thành. Ngoài ra, Tổ hợp khí điện tại mỏ Cá Voi Xanh đã được chính phủ cho phép đầu tư trên diện tích 1.000 ha (tại xã Tam Quang, huyện Núi Thành, thuộc Khu Kinh tế mở Chu Lai, tỉnh Quảng Nam) với tổng nguồn vốn đầu tư hơn 4,6 tỷ USD do Tập đoàn Exxon Mobil (Hoa Kỳ) và Tập đoàn Dầu khí Việt Nam đang được xúc tiến đầu tư... sẽ là đòn bẩy và điểm tựa vững chắc để đẩy nhanh phát triển công nghiệp tại Quảng Nam nói riêng và miền Trung nói chung. Đó là minh chứng của tư duy phát triển, hệ thống và không ngừng đổi mới sáng tạo;

Thứ hai, xác lập niềm tin, tinh thần trách nhiệm, xây dựng cơ chế khuyến khích, truyền cảm hứng cho cán bộ lãnh đạo, quản lý có tầm nhìn xa, trông rộng, có tinh thần trách nhiệm, có bản lĩnh.

Singapore là quốc gia đặc thù (có những khó khăn và thuận lợi), nhưng ngay từ khi tuyên bố là một quốc gia độc lập, các nhà lãnh đạo Singapore đã không chấp nhận "số mệnh", mà tìm cách khắc phục những đặc thù bất lợi và phát huy những đặc thù có lợi để vươn lên thành một quốc gia thần kỳ về sự phát triển. Một trong những bài học kinh nghiệm về sự thành công của họ là xác lập niềm tin, tinh thần trách nhiệm (trách nhiệm phụng sự đất nước, làm cho đất nước giàu mạnh) là bài học kinh nghiệm của Singapore. Khi tách khỏi liên bang Malaysia, quốc gia Singapore thực sự khó khăn trên mọi phương diện (tài nguyên, nước uống, nhà ở, đời sống nhân dân). Nhưng với ý thức cộng

đồng, ý thức trách nhiệm và lòng yêu nước, thủ tướng Lý Quang Diệu đã đánh vào tinh thần tự tôn dân tộc, tinh thần trách nhiệm và xác lập niềm tin bằng câu nói: "Đừng lo sợ vì chúng ta không có tài nguyên thiên nhiên, chỉ sợ rằng chúng ta có ý chí hay không mà thôi?" (dẫn theo Hồ Chí Minh, 2011).

Ở Hàn Quốc, gần một thế kỷ sống dưới chế độ Nhật thuộc, và sau đó hơn 10 năm dưới chế độ độc tài, tham nhũng Lý Thừa Vãn, đa số người dân Hàn Quốc đã đi vào tâm trạng tuyệt vọng, sống ù lì và bất cần. Tâm trạng sống đó đã tiêu hủy niềm tin vào tương lai, sự siêng năng, nhân tố căn cốt của công cuộc xây dựng con người và đất nước. Nhận diện điều này nên trong cuộc cách mạng kinh tế, Park Chung Hee đã đặt nặng việc thay đổi tinh thần dân chúng bằng cách đánh thức niềm tin. Kết quả là chỉ gần 20 năm, cuộc cách mạng của Park Chung Hee đã phục hưng được tinh thần tự tin và cương quyết của dân tộc Hàn Quốc, trong đó học và làm đã trở thành cái đạo để đưa con người và dân tộc đi lên: "Xin đồng bào nhớ rằng dân tộc chúng ta đã mất cả thế kỷ. Chúng ta không còn thời gian để mất nữa. Vì chúng ta phải thực hiện cả chục việc trong thời gian mà những nước khác chỉ phải làm một. Chúng ta phải tiếp tục làm khi các dân tộc khác có thể nghỉ ngơi. Ngày nay, bánh xe lịch sử quay với một tốc lực ghê gớm. Nếu bỏ qua một ngày lưỡi biếng, chúng ta sẽ tụt lại đằng sau người khác một năm, mà nếu lãng phí một năm, chúng ta sẽ tụt hậu 10, 20 năm" (Ezra F.Vogel, Kim Byung-kook, 2011).

Cũng trong buổi sáng 24/3/2019, khi dự lễ khởi công các dự án đầu tư tại Khu kinh tế mở Chu Lai, tỉnh Quảng Nam, thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã đặt vấn đề: "It ai có thể hình dung một vùng đất cằn cỗi, hoang hóa như Chu Lai lại có thể trở thành nơi đặt đại bản doanh của một trong những tổ hợp công nghiệp thành công hàng đầu của cả nước -

năm 2018, giá trị sản xuất công nghiệp của Thaco tại Chu Lai đạt gần 42 ngàn tỉ đồng, đảm bảo công ăn việc làm cho gần 9 ngàn người, mà trên 80% trong số đó là con em xứ Quảng, gồm cả Quảng Ngãi và Quảng Nam, đóng góp gần 16 ngàn tỉ đồng thu ngân sách địa phương" và "tại sao Chu Lai thành công?". Một trong 6 bài học kinh nghiệm rút ra đó là chúng ta đã đánh thức được tinh thần khởi nghiệp, khát vọng dân tộc trong mỗi cán bộ lãnh đạo, quản lý, doanh nghiệp và nhà đầu tư, nhân dân (Vũ Văn Anh, 2019);

Thứ ba, cần có những giải pháp phòng ngừa, ngăn chặn "tư duy nhiệm kỳ", "địa phương chủ nghĩa", "lợi ích nhóm" - những rào cản làm hạn chế tầm nhìn của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý

Tư duy nhiệm kỳ (hiểu theo nghĩa tiêu cực) là lối suy nghĩ, hành động không đúng, bất chấp quy luật, điều kiện, hoàn cảnh thực tế của cá nhân hoặc của một nhóm người, của tập thể trong cơ quan, đơn vị, tổ chức, trong nhiệm kỳ thực hiện chức trách, nhiệm vụ nhằm chủ yếu theo đuổi mục tiêu, lợi ích trước mắt trong ngắn hạn để thu lợi nhiều nhất cả về vật chất và tinh thần cho bản thân, cho "nhóm lợi ích" mà bỏ qua những mục tiêu, lợi ích dài hạn chung của tập thể, cộng đồng; hoặc do trình độ, năng lực hạn chế, thiếu thông tin, không nắm chắc tình hình, dẫn đến nhận thức không đúng, không đầy đủ, để ra và thực hiện các chủ trương, nghị quyết, chương trình, quy hoạch, kế hoạch trong nhiệm kỳ không sát với thực tiễn, không đem lại hiệu quả, thậm chí còn gây ra những hệ lụy và hậu quả khó lường cho cả hiện tại và lâu dài. Có thể nhận diện người lãnh đạo, quản lý mang "tư duy nhiệm kỳ" trên các biểu hiện sau đây: Một là, thể hiện tầm nhìn ngắn hạn trong các nghị quyết, chương trình, dự án, kế hoạch, chỉ nhằm làm rõ dấu ấn cá nhân lãnh đạo trong nhiệm kỳ đó mà có hại cho các nhiệm kỳ sau;

Hai là, tư tưởng thể hiện tinh vụ lợi, hẹp hòi, cục bộ, cá nhân chủ nghĩa hoặc có tư tưởng cầu an, ngại va chạm, "chợ chiều, cuối vụ"; Ba là, hành động không phù hợp thực tế, bất chấp quy luật khách quan, trái với quy định của cấp trên nhưng có lợi cho cá nhân hoặc nhóm người; gây thiệt hại cho lợi ích chung của cộng đồng, của xã hội; lách quy định của Đảng, lách luật (Cao Văn Thống, 2016). Lợi ích nhóm (tiêu cực) là việc các nhóm lợi ích bằng mọi cách, mọi thủ đoạn để đạt lợi ích riêng (có tính đặc quyền, đặc lợi), xâm phạm nghiêm trọng đến lợi ích chung của cộng đồng, xã hội, quốc gia... thông qua việc lợi dụng quan hệ "thân hữu" để trục lợi chính sách trên các lĩnh vực. Còn địa phương chủ nghĩa lại là: "chỉ chăm chú lợi ích của địa phương mình mà không nhìn đến lợi ích của toàn bộ. Làm việc ở bộ phận nào chỉ biết bên vực, vun đắp cho bộ phận ấy. Nguyên nhân sinh ra óc địa phương, "đó là vì cận thị, không xem xét toàn thể. Không hiểu rằng lợi ích nhỏ phải phục tùng lợi ích to, ích lợi bộ phận phải phục tùng ích lợi toàn thể" (Hồ Chí Minh, 2011).

Nghị quyết Hội nghị lần thứ 4 Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ, cũng đã chỉ rõ các biểu hiện của "lợi ích nhóm" này: "Vướng vào "tư duy nhiệm kỳ", chỉ tập trung giải quyết những vấn đề ngắn hạn trước mắt, có lợi cho mình; tranh thủ bổ nhiệm người thân, người quen, người nhà dù không đủ tiêu chuẩn, điều kiện giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý hoặc bổ trí, sắp xếp vào vị trí có nhiều lợi ích... Quyết định hoặc tổ chức thực hiện gây lãng phí, thất thoát tài chính, tài sản, ngân sách nhà nước, đất đai, tài nguyên...; đầu tư công tràn lan, hiệu quả thấp hoặc không hiệu quả; mua sắm, sử dụng tài sản công vượt quy định;

qua đó phát triển vùng trồng cây nguyên liệu cho khu vực miền Trung, Tây Nguyên, Lào và Campuchia). Đây là những dự án trọng điểm mang tính chiến lược cho giai đoạn phát triển mới theo hướng đa ngành của Công ty Cổ phần Ô tô Trường Hải (Thaco) và giai đoạn đầu tư mới của Thaco tại Khu Kinh tế mở Chu Lai. Dự án đầu tư xây dựng bến cảng 5 vạn tấn, khu nhà ở công nhân và tái định cư tại huyện Núi Thành. Ngoài ra, Tổ hợp khí điện tại mỏ Cá Voi Xanh đã được chính phủ cho phép đầu tư trên diện tích 1.000 ha (tại xã Tam Quang, huyện Núi Thành, thuộc Khu Kinh tế mở Chu Lai, tỉnh Quảng Nam) với tổng nguồn vốn đầu tư hơn 4,6 tỷ USD do Tập đoàn Exxon Mobil (Hoa Kỳ) và Tập đoàn Dầu khí Việt Nam đang được xúc tiến đầu tư... sẽ là đòn bẩy và điểm tựa vững chắc để đẩy nhanh phát triển công nghiệp tại Quảng Nam nói riêng và miền Trung nói chung. Đó là minh chứng của tư duy phát triển, hệ thống và không ngừng đổi mới sáng tạo;

Thứ hai, xác lập niềm tin, tinh thần trách nhiệm, xây dựng cơ chế khuyến khích, truyền cảm hứng cho cán bộ lãnh đạo, quản lý có tầm nhìn xa, trông rộng, có tinh thần trách nhiệm, có bản lĩnh.

Singapore là quốc gia đặc thù (có những khó khăn và thuận lợi), nhưng ngay từ khi tuyên bố là một quốc gia độc lập, các nhà lãnh đạo Singapore đã không chấp nhận "số mệnh", mà tìm cách khắc phục những đặc thù bất lợi và phát huy những đặc thù có lợi để vươn lên thành một quốc gia thần kỳ về sự phát triển. Một trong những bài học kinh nghiệm về sự thành công của họ là xác lập niềm tin, tinh thần trách nhiệm (trách nhiệm phụng sự đất nước, làm cho đất nước giàu mạnh) là bài học kinh nghiệm của Singapore. Khi tách khỏi liên bang Malaysia, quốc gia Singapore thực sự khó khăn trên mọi phương diện (tài nguyên, nước uống, nhà ở, đời sống nhân dân). Nhưng với ý thức cộng

đồng, ý thức trách nhiệm và lòng yêu nước, thủ tướng Lý Quang Diệu đã đánh vào tinh thần tự tôn dân tộc, tinh thần trách nhiệm và xác lập niềm tin bằng câu nói: "Đừng lo sợ vì chúng ta không có tài nguyên thiên nhiên, chỉ sợ rằng chúng ta có ý chí hay không mà thôi?" (dẫn theo Hồ Chí Minh, 2011).

Ở Hàn Quốc, gần một thế kỷ sống dưới chế độ Nhật thuộc, và sau đó hơn 10 năm dưới chế độ độc tài, tham nhũng Lý Thừa Vãn, đa số người dân Hàn Quốc đã đi vào tâm trạng tuyệt vọng, sống ù lì và bất cần. Tâm trạng sống đó đã tiêu hủy niềm tin vào tương lai, sự siêng năng, nhân tố căn cốt của công cuộc xây dựng con người và đất nước. Nhận diện điều này nên trong cuộc cách mạng kinh tế, Park Chung Hee đã đặt nặng việc thay đổi tinh thần dân chúng bằng cách đánh thức niềm tin. Kết quả là chỉ gần 20 năm, cuộc cách mạng của Park Chung Hee đã phục hưng được tinh thần tự tin và cương quyết của dân tộc Hàn Quốc, trong đó học và làm đã trở thành cái đạo để đưa con người và dân tộc đi lên: "Xin đồng bào nhớ rằng dân tộc chúng ta đã mất cả thế kỷ. Chúng ta không còn thời gian để mất nữa. Vì chúng ta phải thực hiện cả chục việc trong thời gian mà những nước khác chỉ phải làm một. Chúng ta phải tiếp tục làm khi các dân tộc khác có thể nghỉ ngơi. Ngày nay, bánh xe lịch sử quay với một tốc lực ghê gớm. Nếu bỏ qua một ngày lơ là biếng, chúng ta sẽ tụt lại đằng sau người khác một năm, mà nếu lãng phí một năm, chúng ta sẽ tụt hậu 10, 20 năm" (Ezra F.Vogel, Kim Byung-kook, 2011).

Cũng trong buổi sáng 24/3/2019, khi dự lễ khởi công các dự án đầu tư tại Khu kinh tế mở Chu Lai, tỉnh Quảng Nam, thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã đặt vấn đề: "Ít ai có thể hình dung một vùng vùng đất cằn cỗi, hoang hóa như Chu Lai lại có thể trở thành nơi đặt đại bản doanh của một trong những tổ hợp công nghiệp thành công hàng đầu của cả nước -

năm 2018, giá trị sản xuất công nghiệp của Thaco tại Chu Lai đạt gần 42 ngàn tỉ đồng, đảm bảo công ăn việc làm cho gần 9 ngàn người, mà trên 80% trong số đó là con em xứ Quảng, gồm cả Quảng Ngãi và Quảng Nam, đóng góp gần 16 ngàn tỉ đồng thu ngân sách địa phương? và "tại sao Chu Lai thành công?". Một trong 6 bài học kinh nghiệm rút ra đó là chúng ta đã đánh thức được tinh thần khởi nghiệp, khát vọng dân tộc trong mỗi cán bộ lãnh đạo, quản lý, doanh nghiệp và nhà đầu tư, nhân dân (Vũ Văn Anh, 2019);

Thứ ba, cần có những giải pháp phòng ngừa, ngăn chặn "tư duy nhiệm kỳ", "địa phương chủ nghĩa", "lợi ích nhóm" - những rào cản làm hạn chế tầm nhìn của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý

Tư duy nhiệm kỳ (hiểu theo nghĩa tiêu cực) là lối suy nghĩ, hành động không đúng, bất chấp quy luật, điều kiện, hoàn cảnh thực tế của cá nhân hoặc của một nhóm người, của tập thể trong cơ quan, đơn vị, tổ chức, trong nhiệm kỳ thực hiện chức trách, nhiệm vụ nhằm chủ yếu theo đuổi mục tiêu, lợi ích trước mắt trong ngắn hạn để thu lợi nhiều nhất cả về vật chất và tinh thần cho bản thân, cho "nhóm lợi ích" mà bỏ qua những mục tiêu, lợi ích dài hạn chung của tập thể, cộng đồng; hoặc do trình độ, năng lực hạn chế, thiếu thông tin, không nắm chắc tình hình, dẫn đến nhận thức không đúng, không đầy đủ, để ra và thực hiện các chủ trương, nghị quyết, chương trình, quy hoạch, kế hoạch trong nhiệm kỳ không sát với thực tiễn, không đem lại hiệu quả, thậm chí còn gây ra những hệ lụy và hậu quả khó lường cho cả hiện tại và lâu dài. Có thể nhận diện người lãnh đạo, quản lý mang "tư duy nhiệm kỳ" trên các biểu hiện sau đây: Một là, thể hiện tầm nhìn ngắn hạn trong các nghị quyết, chương trình, dự án, kế hoạch, chỉ nhằm làm rõ dấu ấn cá nhân lãnh đạo trong nhiệm kỳ đó mà có hại cho các nhiệm kỳ sau;

Hai là, tư tưởng thể hiện tính vụ lợi, hẹp hòi, cục bộ, cá nhân chủ nghĩa hoặc có tư tưởng cầu an, ngại va chạm, "chợ chiều, cuối vụ"; Ba là, hành động không phù hợp thực tế, bất chấp quy luật khách quan, trái với quy định của cấp trên nhưng có lợi cho cá nhân hoặc nhóm người; gây thiệt hại cho lợi ích chung của cộng đồng, của xã hội; lách quy định của Đảng, lách luật (Cao Văn Thống, 2016). Lợi ích nhóm (tiêu cực) là việc các nhóm lợi ích bằng mọi cách, mọi thủ đoạn để đạt lợi ích riêng (có tính đặc quyền, đặc lợi), xâm phạm nghiêm trọng đến lợi ích chung của cộng đồng, xã hội, quốc gia... thông qua việc lợi dụng quan hệ "thân hữu" để trục lợi chính sách trên các lĩnh vực. Còn địa phương chủ nghĩa lại là: "chỉ chăm chú lợi ích của địa phương mình mà không nhìn đến lợi ích của toàn bộ. Làm việc ở bộ phận nào chỉ biết bênh vực, vun đắp cho bộ phận ấy. Nguyên nhân sinh ra óc địa phương. "Đó là vì cận thị, không xem xét toàn thể. Không hiểu rằng lợi ích nhỏ phải phục tùng lợi ích to, ích lợi bộ phận phải phục tùng ích lợi toàn thể" (Hồ Chí Minh, 2011).

Nghị quyết Hội nghị lần thứ 4 Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ, cũng đã chỉ rõ các biểu hiện của "lợi ích nhóm" này: "Vướng vào "tư duy nhiệm kỳ", chỉ tập trung giải quyết những vấn đề ngắn hạn trước mắt, có lợi cho mình; tranh thủ bổ nhiệm người thân, người quen, người nhà dù không đủ tiêu chuẩn, điều kiện giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý hoặc bổ trí, sắp xếp vào vị trí có nhiều lợi ích... Quyết định hoặc tổ chức thực hiện gây lãng phí, thất thoát tài chính, tài sản, ngân sách nhà nước, đất đai, tài nguyên...; đầu tư công tràn lan, hiệu quả thấp hoặc không hiệu quả; mua sắm, sử dụng tài sản công vượt quy định;

chi tiêu công quỹ tùy tiện, vô nguyên tắc. Sử dụng lãng phí nguồn nhân lực, phí phạm thời gian lao động. Tham ô, tham nhũng, lợi dụng chức vụ, quyền hạn cấu kết với doanh nghiệp, với đối tượng khác để trục lợi. Lợi dụng, lạm dụng chức vụ, quyền hạn được giao để dung túng, bao che, tiếp tay cho tham nhũng, tiêu cực. Thao túng trong công tác cán bộ; chạy chức, chạy quyền, chạy chỗ, chạy luàn chuyển, chạy bằng cấp, chạy tội... Sử dụng quyền lực được giao để phục vụ lợi ích cá nhân hoặc để người thân, người quen lợi dụng chức vụ, quyền hạn của mình để trục lợi..." (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2016). Thực tế cho thấy, địa phương chủ nghĩa và tư duy nhiệm kỳ, lợi ích nhóm có mối quan hệ chặt chẽ với nhau; đó là các chứng bệnh của chủ nghĩa cá nhân. Nếu không có giải pháp kịp thời trong việc phòng ngừa, ngăn chặn thì sẽ ảnh hưởng rất lớn đến tầm nhìn của cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là cán bộ cấp chiến lược; kìm hãm sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, địa phương; làm suy giảm niềm tin của cán bộ, đảng viên và nhân dân vào Đảng, chế độ;

Thứ tư, nâng cao năng lực hiện thực hóa tầm nhìn cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo quản lý.

Tầm nhìn sẽ là vô nghĩa nếu nó không được hiện thực hóa trong cuộc sống. Warren Bennis¹ từng nói "Lãnh đạo là khả năng biến tầm nhìn thành hiện thực" (Leadership is the capacity to translate vision into reality). Tính khả thi của tầm nhìn lãnh đạo không chỉ nằm trên câu chữ trong tuyên bố, mà nằm ở tiến trình hiện thực hóa trong hành động thực tiễn hàng ngày. Tính khả thi của tầm nhìn lãnh đạo cần được đảm bảo bằng một loạt cơ chế để hiện thực hóa thông qua quá trình hành động có tính chiến lược.

Khi thực hiện công trình xa lộ lớn nhất trong lịch sử Hàn Quốc (xa lộ Seoul - Busan), Park Chung Hee đã bị Quốc hội đã thẳng tay bác bỏ. Những nhà lập pháp, kể cả những người thuộc đảng của Park Chung Hee, đã không tin là có thể thực hiện nổi xa lộ mà nếu xây dựng được thì con đường sẽ đưa quốc gia tới phá sản, vì phí tổn xây dựng và bảo trì. Tuy vậy, Park Chung Hee đã không nản lòng và để tâm nghiên cứu những bản báo cáo của các chuyên viên cố vấn ở trong nước cũng như ở nước ngoài, tự mình thực địa qua khu vực núi non để xem xét và quyết tâm hiện thực hóa nó.

Khi thực hiện các dự án có tầm nhìn ở DuBai, các nhà lãnh đạo của Tiểu vương quốc Ả Rập cũng vấp phải những chỉ trích và thị phi, chống đối nhưng họ vẫn tin tưởng, quyết tâm để hiện thực hóa các mục tiêu đã đặt ra trong tầm nhìn của mình: "Ở Dubai, chúng tôi không ra bất kỳ quyết định nào mà không hoàn toàn tin tưởng vào tính khả thi của dự án. Mỗi khi khởi công dự án mới, chúng tôi không bao giờ dừng lại cho tới khi nó được hoàn thành... Lãnh đạo là dẫn dắt, không chỉ là lý thuyết mà cần thực hành; là phân đoàn tốt và có tầm nhìn xa... Thông qua những quyết định để hoàn thành mục tiêu và sẵn sàng chiến đấu với những thách thức, xung đột (những ý kiến bất đồng), đối mặt, chấp nhận những thị phi, chỉ trích và biết vượt qua thử thách" (Mohammed bin Rashid Al Maktoum, 2015, tr. 55 - 59).

Hơn 15 năm qua Khu Kinh tế mở (Khu KTM) Chu Lai, tỉnh Quảng Nam đã thu hút đầu tư và thực hiện các chính sách kinh tế mới, từ vùng đất cát được mệnh danh là ba không (không hạ tầng, không nguồn nhân lực và không nguyên liệu); dung lượng thị trường nhỏ bé; thu ngân sách trên địa bàn ít ỏi, đời sống của nhân dân còn khó khăn, tư duy về phát triển kinh tế mở còn khá

¹ (1925 - 2014) người thành lập Học viện Lãnh đạo của miền Nam California, Hoa Kỳ.

khiểm tốn, cách làm cũng chưa có tiền lệ, ...trong điều kiện vừa thử nghiệm, vừa tìm hướng phát triển hiệu quả, đến nay bộ mặt Khu KTM đầu tiên của đất nước đã được hình thành. Phát biểu tại buổi lễ khởi công 3 dự án đầu tư tại Khu KTM Chu Lai, tỉnh Quảng Nam ngày 24/03/2019, Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc cho biết, gần 20 năm trước, ít ai có thể hình dung một vùng đất cằn cỗi, hoang hóa "có ăn đá, gà ăn sỏi" như Chu Lai lại có thể trở thành nơi đặt đại bản doanh của một trong những tổ hợp công nghiệp thành công hàng đầu của cả nước: "Việc triển khai xây dựng Khu KTM Chu Lai trong điều kiện vô cùng khó khăn, có lúc tưởng chừng như bế tắc về định hướng phát triển vì chưa có tiền lệ trong cả nước, vừa triển khai xây dựng vừa dò tìm hướng đi, bên cạnh đó hạ tầng kinh tế - xã hội yếu kém, thị trường tiêu thụ sản phẩm tại chỗ quy mô nhỏ, cơ chế ưu đãi đầu tư không hấp dẫn; song với quyết tâm chính trị cao của Đảng bộ và nhân dân Quảng Nam nên bước đầu đã xác định đúng phương hướng phát triển và đạt được những kết quả đáng khích lệ - Khu KTM Chu Lai trở thành một trung tâm phát triển du lịch, dịch vụ, đô thị, công nghiệp, logistics và sản xuất nông nghiệp của vùng và khu vực, gắn kết chặt chẽ phát triển kinh tế với đảm bảo an ninh, quốc phòng và là hạt nhân, trung tâm phát triển lớn trong chuỗi kinh tế động lực của Vùng Kinh tế trọng điểm miền Trung" (Vũ Văn Anh, 2019);

Thứ năm, tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ cấp chiến lược ngang tầm nhiệm vụ theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị lần thứ 7 khóa XII.

Xây dựng đội ngũ cán bộ cấp chiến lược bảo đảm các tiêu chuẩn quy định và đáp ứng yêu cầu, theo hướng: Phát hiện, lựa chọn từ nguồn quy hoạch những cán bộ tiêu biểu, xuất sắc đã được đào tạo, bồi dưỡng, rèn

luyện theo chức danh, nhất là những người đã được thử thách qua thực tiễn, có thành tích nổi trội, có "sản phẩm" cụ thể, có triển vọng phát triển; Bổ sung kiến thức, nâng cao trình độ mọi mặt, bồi dưỡng toàn diện về kỹ năng, định kỳ cập nhật kiến thức mới theo từng nhóm đối tượng; Xây dựng kế hoạch cụ thể để luân chuyển, điều động giữ vị trí cấp trưởng, phù hợp với chức danh quy hoạch ở địa bàn khó khăn, lĩnh vực trọng yếu, rời triển khai mô hình mới để thử thách, rèn luyện, nâng cao bản lĩnh chính trị, nhân sinh quan cách mạng, năng lực lãnh đạo toàn diện của cán bộ (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2018).

Kết luận

Ở Việt Nam, công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế ngày càng đi vào chiều sâu, sức mạnh tổng hợp và uy tín quốc tế của Việt Nam ngày càng được nâng cao, tạo tiền đề để đất nước phát triển nhanh, bền vững. Vì thế, trong xây dựng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là cán bộ cấp chiến lược cần đặc biệt xây dựng tầm nhìn bên cạnh những phẩm chất, năng lực, uy tín... "để đáp ứng yêu cầu của chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ tổ quốc; bảo đảm sự chuyển tiếp liên tục, vững vàng giữa các thế hệ, đủ sức lãnh đạo đưa nước ta trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại vào năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 trở thành nước công nghiệp hiện đại, theo định hướng xã hội chủ nghĩa, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, ngày càng phồn vinh, hạnh phúc".

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Vũ Văn Anh (2019), "Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc chỉ ra 6 bài học thành công của Chu Lai", *Pháp luật Việt Nam*, số ra Chủ nhật, ngày 24/3/2019.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Nghị quyết hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung*

ương Đảng khóa XII (Nghị quyết số 4 – NQ/TW) về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, Hà Nội.

3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2018), *Nghị quyết Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa XII (Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 19 tháng 5 năm 2018) về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ*, Hà Nội.

4. Lê Văn Đình (2019), *Liên kết nội vùng Vùng Kinh tế trọng điểm miền Trung*, Sách chuyên khảo, Nxb Đà Nẵng.

5. Lê Văn Đình (2016), *Liên kết nội vùng Tây Nguyên: Thực trạng và giải pháp*, Để tài cấp Bộ, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.

6. Ezra F. Vogel, Kim Byung-kook (2011), *Kỳ nguyên Park Chung - Hee và quá trình phát triển thần kỳ của Hàn Quốc*, Nxb Đại học Harvard.

7. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 5, Nxb Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr. 87-88, & 296.

8. Mohammed bin Rashid Al Maktoum (2015), *My vision – challenges in the race for excellence*, Nxb Thế giới.

9. Dương Văn Quảng (2007), *Singapore: đặc thù và giải pháp*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

10. UBND thành phố Đà Nẵng, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam VCCI, Ban điều phối vùng duyên hải miền Trung (2017), Hội thảo Diễn đàn Kinh tế miền Trung lần thứ 2 với chủ đề “Con đường phát triển kinh tế miền Trung bền vững”, Đà Nẵng.

11. Ngô Ngọc Thắng (2016), “Xây dựng tầm nhìn cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo ở nước ta”, tạp chí *Lý luận chính trị*, số 1.

12. Cao Văn Thống (Chủ biên, 2016), “*Tư duy nhiệm kỳ*” và “*bệnh thành tích*” trong công tác xây dựng Đảng và quản lý Nhà nước hiện nay, Nxb Lý luận Chính trị, Hà Nội, tr.70.

13. Cao Văn Thống (2016), “Nhận diện “tư duy nhiệm kỳ” trong công tác cán bộ và giải pháp phòng, chống”, tạp chí *Cộng sản*.

14. Thủ tướng Chính phủ, *Quyết định số 663/QĐ-TTg ngày 30 tháng 05 năm 2018 về việc Phê duyệt nhiệm vụ điều chỉnh quy hoạch chung xây dựng Khu kinh tế mở Chu Lai, tỉnh Quảng Nam đến năm 2035, tầm nhìn đến năm 2050*.

15. UBND tỉnh Quảng Nam, Ban Kinh tế mở Chu Lai (2018), *Báo cáo tổng kết 15 năm xây dựng và phát triển khu kinh tế mở Chu Lai, Quảng Nam*.